

СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ІНСТРУМЕНТ НЕФОРМАЛЬНОЇ МОВНО-КОМУНІКАТИВНОЇ ОСВІТИ ЛІКАРЯ
SOCIAL NETWORK AS A TOOL OF INFORMAL LANGUAGE AND COMMUNICATIVE EDUCATION OF A DOCTOR

Г. П. КРАЄВСЬКА, кандидат філологічних наук, доцент кафедри українознавства
Н. Р. KRAIEVSKA, PhD, Associate Professor, Ukrainian language and culture Department,
E-mail. kraievsk@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-4036-3984>
Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова, м. Вінниця, Україна
National Pirogov Memorial Medical University, Vinnytsia, Ukraine

Л. М. МАТУСЕВИЧ, кандидат філологічних наук, доцент кафедри українознавства
L. M. MATUSEVYCH, PhD, Associate Professor, Ukrainian language and culture Department,
E-mail. lyuda0611@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-0096-9968>
Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова, м. Вінниця, Україна
National Pirogov Memorial Medical University, Vinnytsia, Ukraine

О. М. ДУДНИК, викладач кафедри українознавства,
O. M. DUDNYK, Teacher, Ukrainian language and culture Department
E-mail. oksana8dudnyk@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-4089-5844>
Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова, м. Вінниця, Україна
National Pirogov Memorial Medical University, Vinnytsia, Ukraine

Н. А. ГРОМ, викладач кафедри українознавства,
N. A. HROM, Teacher, Ukrainian language and culture Department
E-mail. yaadsskaya@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-1936-7227>
Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова, м. Вінниця, Україна
National Pirogov Memorial Medical University, Vinnytsia, Ukraine

Анотація. У статті розглянуто проблему необхідності забезпечення безперервної неформальної мовно-комунікативної освіти лікарів через соціальні мережі. Проаналізовано погляди науковців щодо важливості неформальної освіти для сучасного висококваліфікованого фахівця, переваги безперервної освіти. Серед інструментів неформальної освіти виокремлено інформаційно-комунікаційні технології, зокрема соціальні мережі, що посідають особливе місце в процесі ефективного, швидкого й легкого саморозвитку та самонавчання. Важливість мовно-комунікативного напрямку неформальної освіти медичних працівників доведено шляхом аналізу соціологічних опитувань пацієнтів щодо рівня задоволеності комунікацією з лікарями. У розвідці наведено дані щодо використання медичними працівниками різних соціальних мереж із професійною та особистою метою, проаналізовано рівень охоплення та зацікавлення навчально-ілюстративним матеріалом, який спонукає до мовно-комунікативної грамотності (на прикладі сторінок «Ефективна комунікація лікаря та пацієнта» у мережах «Фейсбук» та «Інстаграм»). Для статистичного аналізу взято ілюстрації (навчальні кейси), що розроблені в двох напрямках: підвищення комунікативних компетенцій та мовних компетенцій. Перший блок розглядає проблему стигматизації в мовленні медичних працівників, другий блок зосереджує увагу на найтиповіших помилках у мовленні лікарів. У ході дослідження з'ясовано, які соціальні мережі є лідерами серед користувачів-лікарів; встановлено, що більше уваги викликали інфографіки, які розглядають проблему стигматизації в професійному мовленні (набуття комунікативних компетенцій), порівняно з навчальними кейсами щодо найтиповіших помилок у мовленні лікарів (набуття мовних компетенцій). Така кількість переглядів ґрунтується на особистих інтересах, що сприяє кращому

засвоєнню знань.

Ключові слова: неформальна освіта, безперервна освіта, стигматизація, мовні компетенції, комунікативні компетенції.

Актуальність дослідження (Introduction). На сучасному етапі розвитку суспільства процес інформатизації є глобальним. Він прямо чи опосередковано впливає на усі сфери життя, зокрема науку та освіту. Водночас, одним із сучасних пріоритетів освіти є сприяння інформатизації суспільства.

Висококваліфікований фахівець постійно здобуває інформацію, підвищує свій рівень знань, тому безперервна неформальна освіта набуває все більшої актуальності. Як зазначають дослідники, у центрі уваги стоїть високоосвічена особистість, яка докладає зусилля не тільки до власного розвитку, а й до розвитку організації в цілому, що в свою чергу екстраполюється на більш глобальний рівень – рівень суспільства. Це можливо досягнути шляхом неформальної освіти впродовж життя. Вона є важливою складовою процесу безперервної освіти, саме на засадах якої має провадитися розвиток компетенцій персоналу організацій. Неформальна безперервна освіта формується на основі уявлень людини про ймовірне поле своєї професійної активності та можливих векторах особистісного просування в цьому полі, або ж як складової саморозвитку, чи то самоосвіти в межах самореалізації та підвищення самооцінки, або ж підняття власного статусу, іміджу тощо [1, с. 23].

Аналіз наукових джерел (Analysis of recent researches and publications) присвячених розгляду проблеми безперервної освіти, переконує у великій до неї увазі з боку дослідників [1, 2] та науковців з інших країн [3–5]. Однак неформальна безперервна освіта лише принагідно ставала об'єктом наукових зацікавлень Ю. Деркач, С. Зінченко, Н. Мартинової, П. Кивлюк, О. Огієнко, Т. Топчій. Досвід впровадження неформальної освіти також описано в закордонних розвідках [6–8].

Серед переваг безперервної освіти виділяють такі: отримання нових та оновлення відомих знань, вмінь та навичок; отримання новітнього досвіду та презентація власного; професійне та інтелектуальне зростання; формування та задоволення пізнавальних запитів, внутрішніх, духовних,

морально-етичних потреб, розвиток творчих здібностей та креативності, збагачення культурного потенціалу нації тощо [1, с. 24]. Як слушно зауважує Т. Топчій, безперервна освіта характеризується просторовим параметром — взаємодією людини з різними джерелами інформації, в основі якої лежать інтереси й цілі людей [2, с. 223]. Серед таких джерел особливе місце посідають інформаційно-комунікаційні технології.

На тлі закономірного процесу посилення і полегшення інформаційного обміну, збільшення доступності інформації спеціальної наукової уваги потребує явище мережовості в інформаційних зв'язках соціуму, його традиційні і нетрадиційні прояви під час отримання нових знань. Серед таких нетрадиційних форм – і соціальні мережі, які начебто вже зайняли власну нішу в суспільних взаємодіях, але щодо їх цілеспрямованого використання в освіті постають інноваційним інструментом [9, с. 451].

Інформаційно-комунікаційні технології, зокрема соціальні мережі, як інструмент навчання, неодноразово ставали об'єктом пильної уваги науковців [10–12]. О. Коневщинська проаналізувала роль мережових технологій як необхідного додаткового інструментарію для підвищення якості освітнього процесу [13], Ф. Майнаєв дослідив використання соціальних мереж в онлайн-навчанні [14], у розвідці О. Пінчука здійснено аналіз концептуальних положень соціальної філософії, соціології та психології щодо формування соціальних мереж [15], практичний досвід використання електронних соціальних мереж у навчальному процесі висвітлено у працях С. Палія [16], Н. Шувльської [17] та інших. Погоджуємось із думкою, що така форма організації навчального процесу в позааудиторний час є ефективною для здобувачів освіти. Доведено, що вона розширює комунікаційну складову, є зручною під час виконання самостійної роботи з курсу, надає можливість отримання додаткових консультацій, робить навчання доступним, неформальним, інтерактивним і креативним [17, с. 157].

У сучасних умовах стрімкого науково-технічного прогресу важливим постає

питання реалізації не тільки формальної, а й неформальної освіти засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Так, як інструмент неформальної безперервної освіти потенціал соціальних мереж був проаналізований В. Барладим [18] та О. Василенко [19]. Досвід застосування соціальних мереж у неформальній освіті дітей та молоді свідчить про ефективність їх застосування для побудови освітньої діяльності з урахуванням інтересів усіх учасників, допомагає налагодити співпрацю між усіма учасниками неформальної освіти, позитивно впливає на популяризацію отримання неформальної освіти серед широкого загалу [18, с. 9]. Розглядаючи неформальну освіту дорослих як нове соціальне явище, О. Василенко стверджує, що в сучасній Україні складаються реальні передумови для реалізації ідей неформальної освіти, зокрема технологічні, пов'язані з удосконаленням технологій передачі інформації та навчання [19, с. 36]. Оскільки кількість користувачів соціальних мереж постійно збільшується, одним із найбільш перспективних напрямків неформальної освіти є використання соціальних мереж, що дозволить залучити до освітнього процесу різні соціально-професійні та вікові групи, модернізувати форми й методи навчання, забезпечити всебічний загальнокультурний розвиток особистості.

Вибір напрямку неформальної освіти обумовлений результатами соціологічних опитувань пацієнтів щодо рівня задоволеності комунікацією з лікарем в Україні (Харківська та Вінницька область). Так, результати соціологічного опитування, проведеного у Харківській області в рамках проєкту «Оцінка якості взаємодії лікарів / медичних установ первинної медицини з пацієнтами» [20], свідчать про незадоволеність комунікацією з лікарем близько 10% пацієнтів, а від 13% до 20% опитаних оцінюють таке спілкування як 50 на 50. Опитування проведено за питальником EUROPER, перший варіант якого розроблений у 1995–1998 рр. міжнародним консорціумом дослідників і лікарів загальної практики та сімейної медицини. Частина питань із опитувальника (8 питань) спрямована на визначення якості комунікації лікаря та пацієнта. Ці питання

взяті за основу для дослідження мовної взаємодії лікаря та пацієнта у м. Вінниця. У Вінниці дослідження проведено впродовж травня–жовтня 2020 року, опитано 284 респонденти, віком 17–83 роки. Опитування здійснено в локальних групах соціальних мереж за гугл-формою та шляхом усного спілкування з фіксацією даних. Респондентам було запропоновано проаналізувати якість комунікації з лікарем під час останніх відвідин медичного закладу (сімейного лікаря чи іншого фахівця) за 5 пунктами. 10% респондентів були невдоволені спілкуванням, а близько 18% відзначили низький рівень мовно-комунікативної культури фахівця. 18,5% зазначили, що лікар спілкувався російською мовою.

Відтак, хоча дослідження у м. Вінниця не є вичерпним, оскільки охоплено малу кількість респондентів, усе ж результати підтверджують дані, зафіксовані у Харківській області. Підсумки проведеного опитування засвідчують актуальність підвищення якості комунікації лікарів із пацієнтами, а саме: розвитку мовно-комунікативних компетентностей, сприяння формуванню ефективної комунікації.

Соціальні мережі, як інструмент неформальної безперервної освіти, покликані підвищити рівень мовно-комунікативної компетенції лікаря, не відволікаючи його від надважливої роботи з порятунку життя людини. Зважаючи на це зародилася ідея реалізувати проєкт «Інформаційно-комунікаційні технології як інструмент підвищення якості комунікації лікаря з пацієнтом» [21].

Відтак, створення інформаційно-комунікаційного освітнього середовища реалізує неформальну безперервну мовно-комунікативну освіту майбутнього лікаря (лікаря), що є актуальним питанням сучасної освіти.

Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у процес оволодіння засадами ефективної комунікації лікаря з пацієнтом дозволить суттєво прискорити передавання знань без відриву від основного виду зайнятості медичного працівника. Користувач мережі з легкістю може оцінити наскільки пропонувані знання є актуальними для нього і, в разі потреби, одержувати необхідну інформацію в зручний для себе час,

підвищувати якість навчання, швидко опанувати матеріал. Відтак проєкт «Інформаційно-комунікаційні технології як інструмент підвищення якості комунікації лікаря з пацієнтом» [21] є на часі. А пропонується розвідка покликана проаналізувати особливості його реалізації за чотири місяці (липень–жовтень 2021 року).

Метою пропонуваної розвідки (Purpose) є з'ясувати оптимальний інструмент з-поміж інформаційно-комунікаційних технологій для неформальної безперервної мовно-комунікативної освіти лікаря шляхом аналізу використання медпрацівниками різних соціальних мереж, визначення найактуальніших та найдоступніших напрямів мовно-комунікативної освіти.

Об'єктом дослідження (Object of research) є неформальна мовно-комунікативна освіта лікарів, здійснена

шляхом реалізації проєкту «Інформаційно-комунікаційні технології як інструмент підвищення якості комунікації лікаря з пацієнтом».

Предметом дослідження (Subject of research) є аналіз ефективності використання лікарями соціальних мереж з метою неформальної освіти, зокрема мовно-комунікативної.

Методи дослідження (Methods of research). Під час дослідження використано метод аналізу, для підрахунку охоплення дописів користувачами застосовано статистичний метод; зіставний метод – для порівняння результатів охоплених навчальних матеріалів користувачами фейсбука та інстаграма.

Результати (Results). За даними Medscape [22], з професійною та особистою метою лікарі використовують низку соціальних мереж (рис. 1):

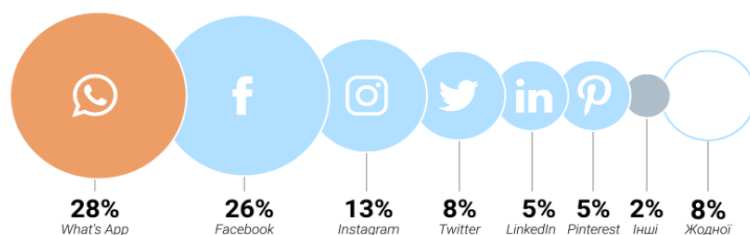

Рис.1. Популярні соціальні мережі серед лікарів за даними Medscape

Це опитування було проведено в Україні у травні 2019 року. У ньому взяло участь лише 169 лікарів, переважно це особи від 45 до 64 років.

Як свідчать результати опитування асседіна.com [22], лікарі зареєстровані в таких соціальних мережах (рис. 2):

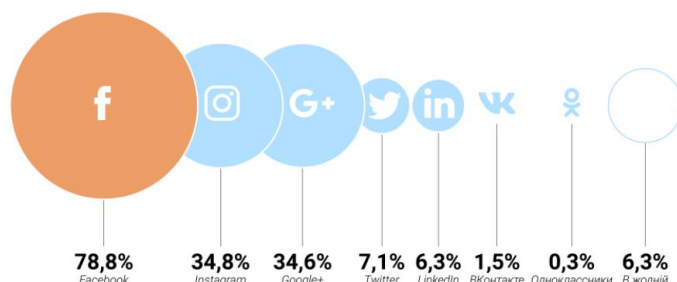

Рис. 2. Популярні соціальні мережі серед лікарів за даними асседіна.com

Асседіна.com респондентам було запропоновано заповнити форму. В опитуванні асседіна.com 2019 року взяли участь 1843 лікарі різних спеціальностей зі всієї України. Лікарі розповіли, у яких соціальних мережах зареєстровані, скільки часу приділяють спілкуванню на цих ресурсах та чи додають у друзі пацієнтів.

Найбільше відповідей отримано від лікарів віком від 26 до 55 років [22].

Зазначені вітчизняні опитування свідчать, що у трійку лідерів з-поміж соціальних мереж серед лікарів увійшли Wats App, Facebook, Instagram (за версією Medscape) та Facebook, Instagram та Google+ (за версією асседіна.com).

Закордонні дослідження теж показали, що 71% спеціалістів медичної сфери до 40 років регулярно користуються фейсбуком. Опитування провела компанія AMA Insurance 2014 року у США (5000 респондентів).

В опитуваннях, що проводилися в Україні, фейсбук та інстаграм є в трійці лідерів, саме тому ці соціальні мережі обрані як інструмент реалізації неформальної мовно-комунікативної освіти лікарів.

У цих соціальних мережах створено сторінки, де представлено навчальний матеріал у вигляді інфографік [21].

Усі ілюстрації оформлено на прикладах реальних ситуацій із професійного життя лікаря з використанням оригінальних персонажів-прототипів лікаря та пацієнта. Ілюстрації розроблено в двох напрямках – підвищення мовних компетенцій та комунікативних компетенцій.

Для статистичного аналізу кількості переглядів представниками медичної галузі обрано 2 блоки з 12 навчальними кейсами – це час реалізації проєкту в 3 місяці.

Перший блок розглядає проблему стигматизації в мовленні медичних працівників за такими темами:

- вживання слів *клієнт*, *пацієнт*, *хворий*;

- називання пацієнтів за захворюванням: *онкохворий*; *інвалід*, *ВІЛ-інфікований*;
- стигматизація хвороб пацієнтів: *туберкульоз – хвороба бідних*;
- криміналізувальна лексика в медицині: *підозра на туберкульоз*.

Другий блок навчальних матеріалів зосереджує увагу на найтипівіших помилках у мовленні лікарів:

- функціонування словосполучень *лікуючий лікар*, *лікар-куратор*, *сімейний лікар*;

- уживання слів *лікувальний* / *лікарняний*;

- наголошування слів *лікарський* / *лікарський*;

- конструкції для найменування аналізів: *аналіз на визначення вмісту глюкози в крові*;

- керування дієслова «хворіти»: *хворіти на що*;

- труднощі вживання слів *їда* / *їжа*, *натщесерце*;

- труднощі вживання сполук *поступив* / *був госпіталізований*;

- конструкції зі словом «діагноз»: *поставити діагноз* чи *встановити діагноз*.

Результати статистичного аналізу представлені в таблиці 1:

Таблиця 1

Охоплення дописів у соціальних мережах

Назва ілюстрації	Охоплення дописів у соцмережах	
	Фейсбук	Інстаграм
Називання пацієнтів за захворюванням: <i>інвалід</i> , <i>ВІЛ-інфікований</i> , <i>онкохворий</i>	10 278	360
Уживання слів <i>клієнт</i> , <i>пацієнт</i> , <i>хворий</i>	1 081	378
Наголошування слів <i>лікарський</i> / <i>лікарський</i>	807	283
Труднощі вживання слів <i>їда</i> / <i>їжа</i> , <i>натщесерце</i>	597	345
Керування дієслова «хворіти»: <i>хворіти на що</i>	473	275
Конструкції для найменування аналізів: <i>аналіз на визначення вмісту глюкози в крові</i>	404	284
Функціонування словосполучень <i>лікуючий лікар</i> , <i>лікар-куратор</i> , <i>сімейний лікар</i>	372	333
Криміналізувальна лексика в медицині: <i>підозра на туберкульоз</i>	349	263

Функціонування словосполучень <i>лікуючий лікар, лікар-куратор, сімейний лікар</i>	372	333
Криміналізуювальна лексика в медицині: <i>підозра на туберкульоз</i>	349	263
Стигматизація хвороб пацієнтів: <i>туберкульоз – хвороба бідних</i>	348	257
Труднощі вживання слів <i>поступив / був госпіталізований</i>	331	223
Конструкції зі словом «діагноз»: <i>поставити діагноз</i> чи <i>встановити діагноз</i> .	264	172
Середнє значення	1311	286

Статистичні дані засвідчують ширше коло охоплених користувачів фейсбука, порівняно з інстаграмом (рис. 3):

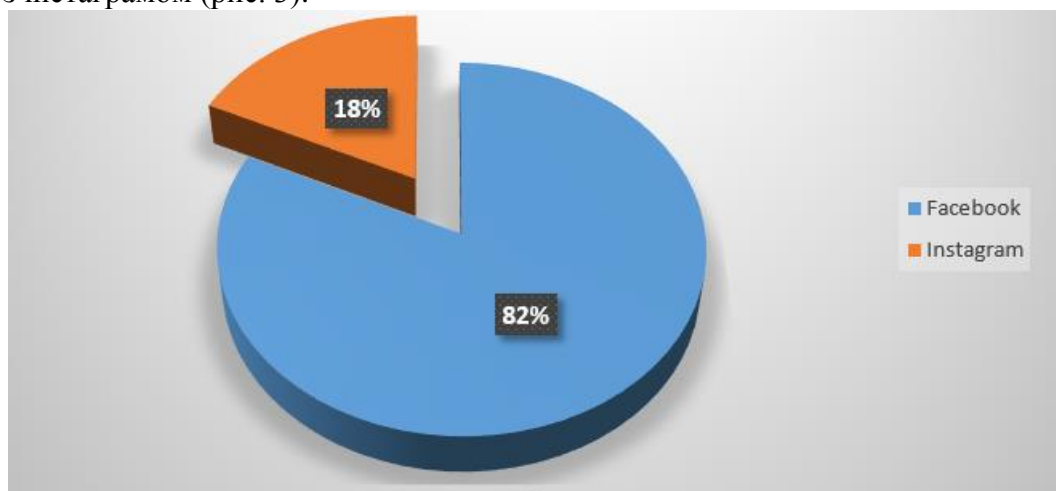

Рис. 3. Порівняння охоплення дописів у фейсбуці та інстаграмі

Прикметно, що найбільше переглядів мають ілюстрації, які присвячені аспектам стигматизації. Зокрема, охоплення в 10,3 тис. осіб у фейсбуці має ілюстрація, спрямована на донесення інформації про неможливість номінування осіб за видом захворювання.

В інстаграмі найбільше переглядів (378) має ілюстрація «Лікар / пацієнт / хворий», що теж порушує проблему стигматизування через мовлення медичних працівників.

Найменше переглядів як в інстаграмі (172), так і у фейсбуці (264) має ілюстрація «Конструкції зі словом «діагноз»: *поставити діагноз* чи *встановити діагноз*», спрямована на розвиток культури мовлення представників медичної галузі.

Така кількість переглядів ґрунтується на особистих інтересах, що сприяє кращому засвоєнню знань. Оскільки це є прикладом неформальної мовно-комунікативної освіти працівників медичної сфери, то потреба перегляду навчальних матеріалів

та їх обговорення не породжена умовами організації або ж суспільства. Відтак статистика відображає реальні інтереси користувачів.

Висновки (Conclusions and future perspectives). Отже, проаналізовано особливості неформальної мовно-комунікативної освіти лікарів на прикладі реалізації проєкту «Інформаційно-комунікаційні технології як інструмент підвищення якості комунікації лікаря з пацієнтом». Встановлено, що більше переглядів мають навчальні матеріали, представлені у фейсбуці, ці ж навчальні матеріали в інстаграмі мають значно менше переглядів. Ґрунтуючись на статистичних даних зазначеного проєкту, робимо висновок про більшу активність представників медичних професій у фейсбуці. Статистичні дані свідчать про більше зацікавлення працівників медичної сфери в набутті комунікативних компетенцій, а саме, що стосуються проблеми стигматизації в мовленні

медичних працівників, порівняно з мовними. Відтак перспективу подальших досліджень вбачаємо в детальному аналізі можливості здобуття системної

неформальної мовно-комунікативної освіти медичними працівниками у соціальних мережах.

Список використаних джерел

1. Кивлюк О. Неформальна освіта в концепції lifelong learning. Освітній дискурс. Гуманітарні науки. 2017. Вип. 1. С. 22–34.

2. Топчій Т. В. Безперервна освіта як системне середовище формування особистості. Вісн. Нац. ун-ту «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». 2014. № 3 (22). С. 222–228.

3. Diamantouros, A., Marchesano, R., Geerts, W. H. (2017). Development and evaluation of a continuing pharmacy education (CPE) program in thrombosis management. *Currents in Pharmacy Teaching and Learning*. Vol. 9, Issue 5, 911–917.

4. Tun, M. S. (2019), Fulfilling a new obligation: Teaching and learning of sustainable healthcare in the medical education curriculum. *Medical Teacher*. Volume 41, Issue 10, 1168–1177.

5. Ghirotto, L., De Panfilis, L., Di Leo, S. (2020). Health professionals learning qualitative research in their workplace: A focused ethnography. *BMC Medical Education*. Volume 20, Issue 117. Article number 269.

6. Młynarczuk-Sokołowska, A. (2022). Intercultural non-formal education: what the children think. *Intercultural Education*. Volume 33, Issue 1, 82 – 98.

7. Fobel, L., Kolleck, N. (2022). Regional Patterns of Access and Participation in Non-Formal Cultural Education in German. *Education Sciences*. Volume 12, Issue 1, Article number 13.

8. Punksungka, W., Yamashita, T., Helsing, A. (2021). Re-examining Adult Education and Training Participation by Education, Literacy, Gender, and Race / Ethnicity in the U.S. *Journal of Adult and Continuing Education*.

9. Нестеренко Г. О., Тишкова О. В. Сучасні соціальні мережі як інструмент неформальної освіти. *Філософські науки*. Випуск 49. С. 151–158.

10. Nizzolino, S., Canals, A. (2021). Social network sites as community building tools in educational networking. *International Journal of e-Collaboration*. Volume 17, Issue 4, 132–137.

11. Gómez-Martínez, R., Romero-Rodríguez, L. (2021). Coworking spaces and virtual learning communities in Social Networks: Case Study of #ElClaustroDelG on Instagram. *Aula Abierta*. Volume 50, Issue 1, 453–464.

12. Samanta, P., Sarkar, D., Kole, D. K. (2021). Social Network Analysis in Education: A Study. *Intelligent Systems Reference Library*. Volume 197, 65–83.

13. Коневщинська О. Е. Електронні соціальні мережі як складник сучасних соціальних медіа. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2016. Т. 55. № 5. С. 42–54.

14. Майнаєв Ф. Я. Використання соціальних мереж у on-line-навчанні. *Innovative solutions in modern science*. 2016. № 2 (2). С. 1–9.

15. Пінчук О. П. Історико-аналітичний огляд розвитку соціальних мережних технологій і перспектив їх використання у навчанні. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2015. Т. 48. Вип. 4. С. 14–34.

16. Палій С. В. Соціальні мережі як засіб комунікації електронного навчання. *Управління розвитком складних систем*. 2013. № 13. С. 152–156.

17. Шульська Н. М. Соціальні мережі як ефективно середовище викладацько-студентської комунікації в навчальному процесі. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2017. Т. 58. Вип. 2. С. 155–168.

18. Барладим В. М. Застосування соціальних мереж в неформальній освіті дітей та молоді. Звітна наукова конференція Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України: зб. матер. наук. конф. Київ: ІІТЗН НАПН України, 2017. С. 8–10.

19. Василенко О. В. Неформальна освіта дорослих: нове соціально-освітнє явище. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*. 2013. Вип. 7. С. 35–44.

20. Оцінка якості взаємодії лікарів / медичних установ первинної медицини з пацієнтами. URL: https://hromadahealthcare.org/wp-content/uploads/Med_analitic_report-16.08-1-1.pdf (дата звернення: 26.11.2021)

21. Ефективна комунікація лікаря та

пацієнта. URL: <https://www.facebook.com/groups/366740194832406/?ref=share> (дата звернення: 25.11.2021)

22. Опитування для лікарів. Мої соцмережі. URL: <https://accemedin.com/surveys/105> (дата звернення: 25.11.2021)

References

1. Kyvliuk, O. (2017). Neformalna osvita v kontseptsii lifelonglearning. [Non-formal education in the concept of lifelonglearning]. Educational discourse. Humanities. Issue 1, 22–34.

2. Topchyi, T. V. (2014). Bezperervna osvita yak systemne seredovyshe formuvannya osobystosti. [Continuing education as a system environment for the personality formation]. Bulletin of the National University "Yaroslav Mudryi Law Academy of Ukraine". № 3 (22), 222–228.

3. Diamantouros, A., Marchesano, R., Geerts, W. H. (2017). Development and evaluation of a continuing pharmacy education (CPE) program in thrombosis management. Currents in Pharmacy Teaching and Learning. Vol. 9, Issue 5, 911–917.

4. Tun, M. S. (2019), Fulfilling a new obligation: Teaching and learning of sustainable healthcare in the medical education curriculum. Medical Teacher. Volume 41, Issue 10, 1168–1177.

5. Ghirotto, L., De Panfilis, L., Di Leo, S. (2020). Health professionals learning qualitative research in their workplace: A focused ethnography. BMC Medical Education. Volume 20, Issue 117. Article number 269.

6. Młynarczuk-Sokołowska, A. (2022). Intercultural non-formal education: what the children think. Intercultural Education. Volume 33, Issue 1, 82 – 98.

7. Fobel, L., Kolleck, N. (2022). Regional Patterns of Access and Participation in Non-Formal Cultural Education in German. Education Sciences. Volume 12, Issue 1, Article number 13.

8. Punksungka, W., Yamashita, T., Helsing, A. (2021). Re-examining Adult Education and Training Participation by Education, Literacy, Gender, and Race / Ethnicity in the U.S. Journal of Adult and Continuing Education.

9. Nesterenko, H. O., Tyshkova, O. V. Suchasni sotsialni merezhi yak instrument neformalnoi osvity. [Modern social networks

as a tool of non-formal education]. Philosophical sciences. Issue 49, 151–158.

10. Nizzolino, S., Canals, A. (2021). Social network sites as community building tools in educational networking. International Journal of e-Collaboration. Volume 17, Issue 4, 132–137.

11. Gómez-Martínez, R., Romero-Rodríguez, L. (2021). Coworking spaces and virtual learning communities in Social Networks: Case Study of #EIClaustroDelG on Instagram. Aula Abierta. Volume 50, Issue 1, 453–464.

12. Samanta, P., Sarkar, D., Kole, D. K. (2021). Social Network Analysis in Education: A Study. Intelligent Systems Reference Library. Volume 197, 65–83.

13. Konevshchynska, O. E. (2016). Elektronni sotsialni merezhi yak skladnyk suchasnykh sotsialnykh media. [Electronic social networks as a component of modern social media]. Information technologies and teaching aids. Vol. 55. № 5, 42–54.

14. Mainaiev, F. Ya. (2016). Vykorystannia sotsialnykh merezh u on-line-navchanni. [Use of social networks in online studying]. Innovative solutions in modern science. № 2 (2), 1–9.

15. Pinchuk, O. P. (2015). Istoryko-analitychnyi ohliad rozvytku sotsialnykh merezhnykh tekhnolohii i perspektyv yikh vykorystannia u navchanni. [Historical and analytical review of the development of social network technologies and prospects for their use in education]. Information technologies and teaching aids. Vol. 48, 14–34.

16. Palii, S. V. (2013). Sotsialni merezhi yak zasib komunikatsii elektronnoho navchannia. [Social networks as a means of communication of e-learning]. Management of complex systems development. 2013. № 13, 152–156.

17. Shulska, N. M. (2017). Sotsialni merezhi yak efektyvne seredovyshe vykladatsko-studentskoi komunikatsii v navchalnomu protsesi. [Social networks as an effective environment for teaching and student communication in the educational process]. Information technologies and teaching aids. Vol. 58, 155–168.

18. Barladym, V. M. (2017). Zastosuvannia sotsialnykh merezh v neformalnii osviti ditei ta molodi. [Use of social networks in non-formal education of children and youth]. Reporting scientific

conference of the Institute of Information Technologies and Teaching Aids of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine: collection of materials of the scientific conference. Kyiv, 8–10.

19. Vasylenko, O. V. (2013). Neformalna osvita doroslykh: nove sotsialno-osvitnie yavyshe. [Non-formal adult education: a new socio-educational phenomenon]. Adult education: theory, experience, prospects. Issue 7, 35–44.

20. Otsinka yakosti vzaiemodii likariv / medychnykh ustanov pervynnoi medytsyny z patsiientamy. [Quality assessment of doctors' interaction / primary medical institutions with

patients]. URL: https://hromadahealthcare.org/wp-content/uploads/Med_analitic_report-16.08-1-1.pdf (date of last access: 26.11.2021)

21. Efektyvna komunikatsiia likaria ta patsiienta. [Effective communication between doctor and patient]. URL: <https://www.facebook.com/groups/366740194832406/?ref=share> (date of last access: 25.11.2021)

22. Opytuvannia dlia likariv. Moi sotsmerezhi. [Survey for doctors. My social networks]. URL: <https://accemedin.com/surveys/105> (date of last access: 25.11.2021)

Abstract. *The article considers the problem of necessity in providing continual non-formal language and communicative education of doctors through social network. The views of scientists on the importance of non-formal education for modern highly qualified specialists, the benefits of continual education are analyzed. Information and communicative technologies (in particular – social network) are outlined among the tools of non-formal education, which occupy a special place in the process of effective, fast and easy self-development and self-learning. The purpose of research is to find out the best tool among information and communicative technologies for continual non-formal language and communicative education of doctors, analyzing the use of various social networks among medical workers, identifying the most relevant and accessible areas of language and communicative education. Results of such research represent urgency to improve the quality of communication between doctors and patients in our society, and therefore, it is important to create an informational educational environment for informal language and communicative doctor's studying. The exploring provides data of medical workers' usage of various social networks on professional and personal purposes, analyzes the level of coverage and interest in educational and illustrative material that motivate to language and communicative literacy (on the example "Effective communication between doctor and patient" on Facebook and Instagram).*

Key words: *non-formal education, continual education, stigmatization, language competences, communicative competences.*